

[Undervisningsministeren.]

Sambandspartiet, der er Udtryk for den anden Opfattelse, den overvejende Stilling. Gennem mange Aar har disse to Opfattelser paa Færøerne, indenfor den færøske Befolkning selv, kæmpet og til Tider kæmpet haardt med hinanden.

Den ærede Forespørger berørte et enkelt Punkt i Sagens Historie, den færøske Skolelov af 1854. Maa jeg, idet jeg giver en ganske kort historisk Oversigt over Sagen, gaa lidt længere tilbage, til Enevældens Tid, til 1845, da der blev udstedt et provisorisk Regulativ, som det hed, for Sprogordningen paa Færøerne. I dette „Provisoriske Reglement om Almueskolevæsenet paa Færøerne“ af 28. Maj 1845 hedder det i § 10:

„Læreren bør stræbe efter at bringe Børnene til grundigt at forstaa og tale det danske Sprog, men dog ved Undervisningen tillige afbenytte det færøske, for saa vidt det anses fornødent til Udviklingen af Børnenes Begreber og til at sætte dem i Stand til fuldkomment at fatte, hvad der foredrages dem.“

Det var den gamle Opfattelse af Sagen; herefter var Dansk Hovedsproget paa Færøerne, det egentlige Sprog; det færøske Sprog kunde imidlertid anvendes som en Nødhjælp, for at Børnene virkelig kunde faa den Udvikling, de trængte til. Denne Opfattelse deltes en lang Tid af mange, ogsaa paa Færøerne, som hævdede, at Færøerne havde to Sprog, det danske Sprog og det færøske.

Ved Loven af 1. Marts 1854, som den ærede Forespørger omtalte, dog for nogle andre Punktets Vedkommende, bestemte man intet om Undervisningsproget. Følgen var, at baade Dansk og Færøsk blev anvendt.

Hvorledes Stillingen var for en 40 Aar siden, fremgaar af en Udtalelse af den kendte Provst Hammershaimb, som gjorde et særdeles stort Arbejde for Skolevæsenet paa Færøerne, og som tillige gjorde et stort Arbejde for at udvikle og fæstne det færøske Skriftsprog. Provst Hammershaimb udtaler i 1891:

„Danske Lærebøger ere Grundlag for Undervisningen, til hvilken begge Sprog bruges, dog mest Dansk.“

Men derefter gaar Udviklingen unægtelig i Retning af, at det færøske Sprog breder sig mere og mere som Undervisningsprog i Folkeskolen paa Færøerne. I 1910 udtaler Lagtingets Flertal, som ikke var et Selvstyreflertal, at det er tvivlsomt, om man vil kunne sige, at der nu ved Under-

visningen gennemgaaende tales mere Dansk end Færøsk.

„Der er en Del Skoler, om hvilke dette kan siges; ja, der findes enkelte ældre Lærere, som udelukkende taler Dansk ved Undervisningen; men paa den anden Side er der flere Skoler, hvor Færøsk overvejende benyttes, ligesom der findes enkelte Lærere, der næsten aldrig taler Dansk med Børnene, neppe nok i Dansk-timerne.“

Saaledes havde Udviklingen altsaa været i det Tidsrum, jeg omtaler, fra 1845 til 1910. Saa rejser Undervisningsministeriet Spørgsmaalet, for nu mener man, det bliver nødvendigt at tage dette Spørgsmaal op, for øvrigt foranlediget ved en Henvendelse om Brugen af det færøske Sprog i Thorshavn Mellem- og Realskole. Dette giver Anledning til, at Sagen behandles i Lagtinget i Samlingen 1910. Et stort Flertal, nemlig 15 Medlemmer, godt $\frac{2}{3}$, vedtog da følgende Udtalelse, som jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til at citere — jeg udbeder mig overhovedet Tilladelse af den højtærede Formand til at oplæse enkelte saadanne Vedtagelser; dog skal jeg love, at det ikke skal blive alt for vidtløftigt. Flertallet, de 15 af Lagtingets Medlemmer, vedtog følgende Udtalelse:

„Lagtinget udtaler, at der ved Undervisningen i Folkeskolen paa Færøerne bør lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kan gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte lige saa godt paa Dansk som paa Færøsk. — Efter Lagtingets Formening kan og bør Tilegnelsen lettes ved en delvis Benyttelse af Børnenes sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog kan opnaas, formes nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag hovedsagelig foregaar paa Dansk, navnlig overfor de ældre Børn.“

Man vil se, at medens den ældre Opfattelse paa Færøerne, i hvert Fald i visse Lejre, var den, at Færøerne havde to Sprog, paa en Maade to Talesprog, to Modersmaal, om man vil bruge dette mere prægnante Udtryk, saa bruger nu dette Lagtingsflertal, som ikke var Selvstyrefolk, Ordene: Børnenes Talesprog, Færøsk og erkender dermed, at Børnenes Talesprog er Færøsk og ikke Dansk.

Et Mindretal paa 7 Medlemmer — det var væsentligt Selvstyrefolk — udtaler: „Lagtinget udtaler, at efter dets